

**Atriumfibrilleren:
Altijd naar de cardioloog?**

Epidemiologie

1 op de 4 volwassenen in westerse wereld ontwikkelt AF

In 2030 naar schatting 120.000 tot 215.000 nieuw AF per jaar

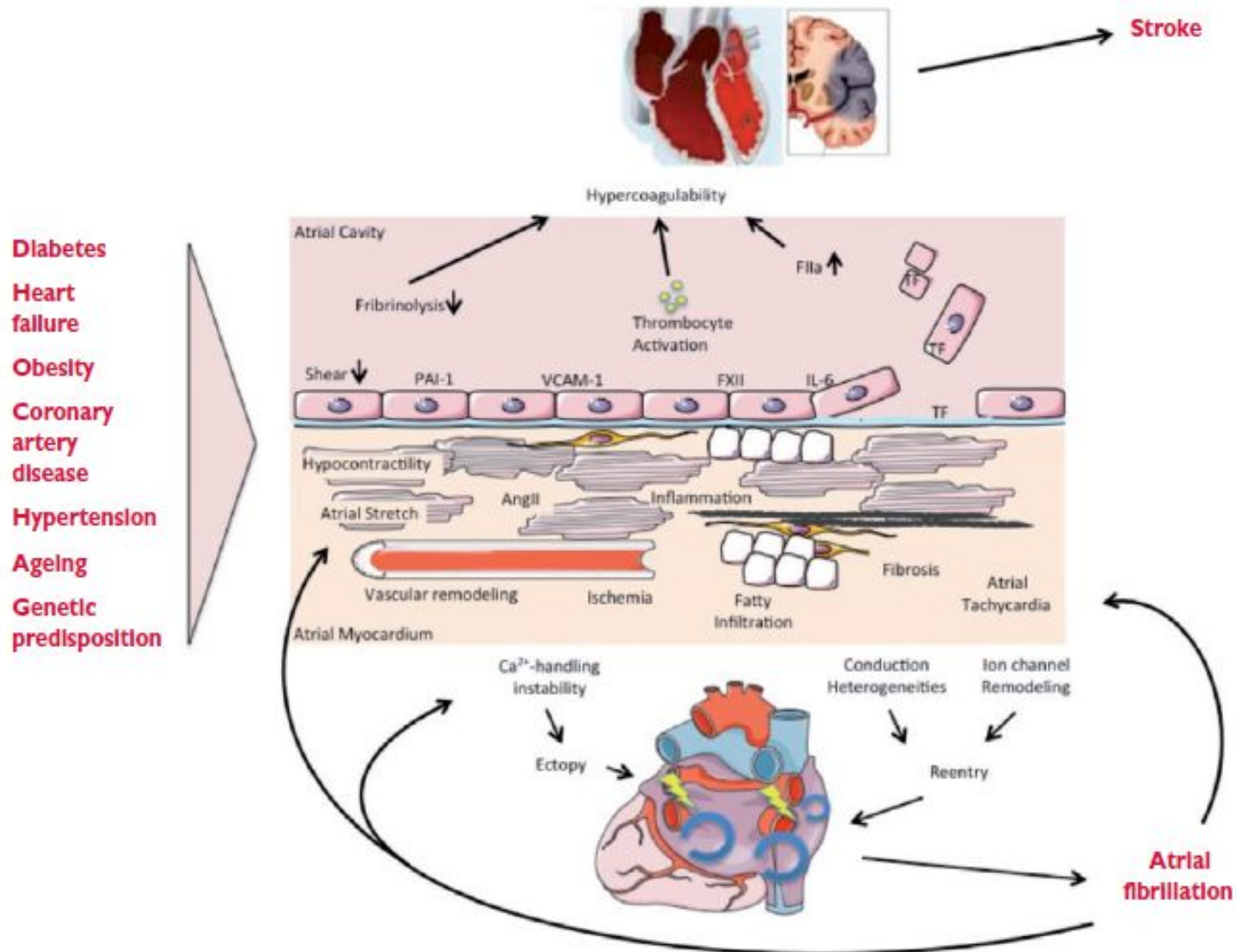
Prevalentie hoger bij oudere, HT, HF, CAD, klepvitia, DM, NF#

Mortaliteit 1.5 tot 2x hoger

Morbiditeit hoger, met name HF en CVA

Toename beroep op zorgverleners, toename kosten...

Mechanisme

Symptomen

Asymptomatisch

Palpaties, sinds wanneer, aanvallen, hoe vaak, hoe lang etc

Pijn op de borst

Duizelig, collaps

Moe, dyspnoe, verminderde inspanningstolerantie

Intoxicaties: koffie, alcohol, drugs

Symptomen classificeren: EHRA

1	Geen klachten	AF veroorzaakt geen klachten
2a	Milde klachten	AF geen invloed dagelijkse bezigheden
2b	Matige klachten	idem, wel klachten
3	Ernstige klachten	invloed dagelijkse bezigheden
4	Invaliderend	dagelijkse bezigheden niet mogelijk
1 en 2a:		25-40%
3 en 4:		15-30%

Classificatie

De novo	AF niet eerder geconstateerd
Paroxysmaal	zelf limiterend, tot 7 dagen
Persisterend	> 7 dagen bestaand
Long-standing AF	> 1 jaar maar in 'rhythm control'
Permanent	AF geaccepteerd door patiënt en arts

Detectie

Stil of symptomatisch AF

ECG / Holter / pacemaker, WatchBP Office, anderszins

Definitie

- Volstrekt onregelmatige RR intervallen
- Afwezigheid p-toppen
- Duur minimaal 30 seconden

Risico factoren en bijkomende cv ziekten

Hartfalen

- Reduced ejection fraction (systolisch)
- Preserved ejection fraction (diastolisch)

Kleplijden

- 30% kleplijden, veelal pas geconstateerd nav echocardiogram
- valvulair AF is AF bij mechanoprotheses of mitralisklepstenose

Hypertensie

Overgewicht

OSAS / longlijden

Risico factoren en bijkomende cv ziekten

Characteristic/comorbidity	Association with AF		
Genetic predisposition (based on multiple common gene variants associated with AF) ⁶⁴	HR range 0.4–3.2	Chronic obstructive pulmonary disease ²⁰⁹	RR:
		FEV1 ≥80%	1.00 (reference)
		FEV1 60–80%	1.28 (95% CI 0.79–2.06)
		FEV1 <60%	2.53 (95% CI 1.45–4.42)
Older age ¹⁹	HR:	Obstructive sleep apnoea vs. none ²¹⁰	HR 2.18 (95% CI 1.34–3.54)
50–59 years	1.00 (reference)	Chronic kidney disease ²¹¹	OR:
60–69 years	4.98 (95% CI 3.49–7.10)	None	1.00 (reference)
70–79 years	7.35 (95% CI 5.28–10.2)	Stage 1 or 2	2.67 (95% CI 2.04–3.48)
80–89 years	9.33 (95% CI 6.68–13.0)	Stage 3	1.68 (95% CI 1.26–2.24)
Hypertension (treated) vs. none ¹⁹	HR 1.32 (95% CI 1.08–1.60)	Stage 4 or 5	3.52 (95% CI 1.73–7.15)
Heart failure vs. none ¹⁹	HR 1.43 (95% CI 0.85–2.40)	Smoking ²¹²	HR:
Valvular heart disease vs. none ²⁰⁵	RR 2.42 (95% CI 1.62–3.60)	Never	1.00 (reference)
Myocardial infarction vs. none ¹⁹	HR 1.46 (95% CI 1.07–1.98)	Former	1.32 (95% CI 1.10–1.57)
Thyroid dysfunction ^{206,207}	(reference: euthyroid)	Current	2.05 (95% CI 1.71–2.47)
Hypothyroidism	HR 1.23 (95% CI 0.77–1.97)	Alcohol consumption ²¹³	RR:
Subclinical hyperthyroidism	RR 1.31 (95% CI 1.19–1.44)	None	1.00 (reference)
Overt hyperthyroidism	RR 1.42 (95% CI 1.22–1.63)	1–6 drinks/week	1.01 (95% CI 0.94–1.09)
Obesity ^{19,208}	HR:	7–14 drinks/week	1.07 (95% CI 0.98–1.17)
None (BMI <25 kg/m ²)	1.00 (reference)	15–21 drinks/week	1.14 (95% CI 1.01–1.28)
Overweight (BMI 25–30 kg/m ²)	1.13 (95% CI 0.87–1.46)	>21 drinks/week	1.39 (95% CI 1.22–1.58)
Obese (BMI ≥31 kg/m ²)	1.37 (95% CI 1.05–1.78)	Habitual vigorous exercise ²¹⁴	RR:
Diabetes mellitus vs. none ¹⁹	HR 1.25 (95% CI 0.98–1.60)	Non-exercisers	1.00 (reference)
		<1 day/week	0.90 (95% CI 0.68–1.20)
		1–2 days/week	1.09 (95% CI 0.95–1.26)
		3–4 days/week	1.04 (95% CI 0.91–1.19)
		5–7 days/week	1.20 (95% CI 1.02–1.41)

Casus

Dhr K, 50 jaar

VG: pneumonie

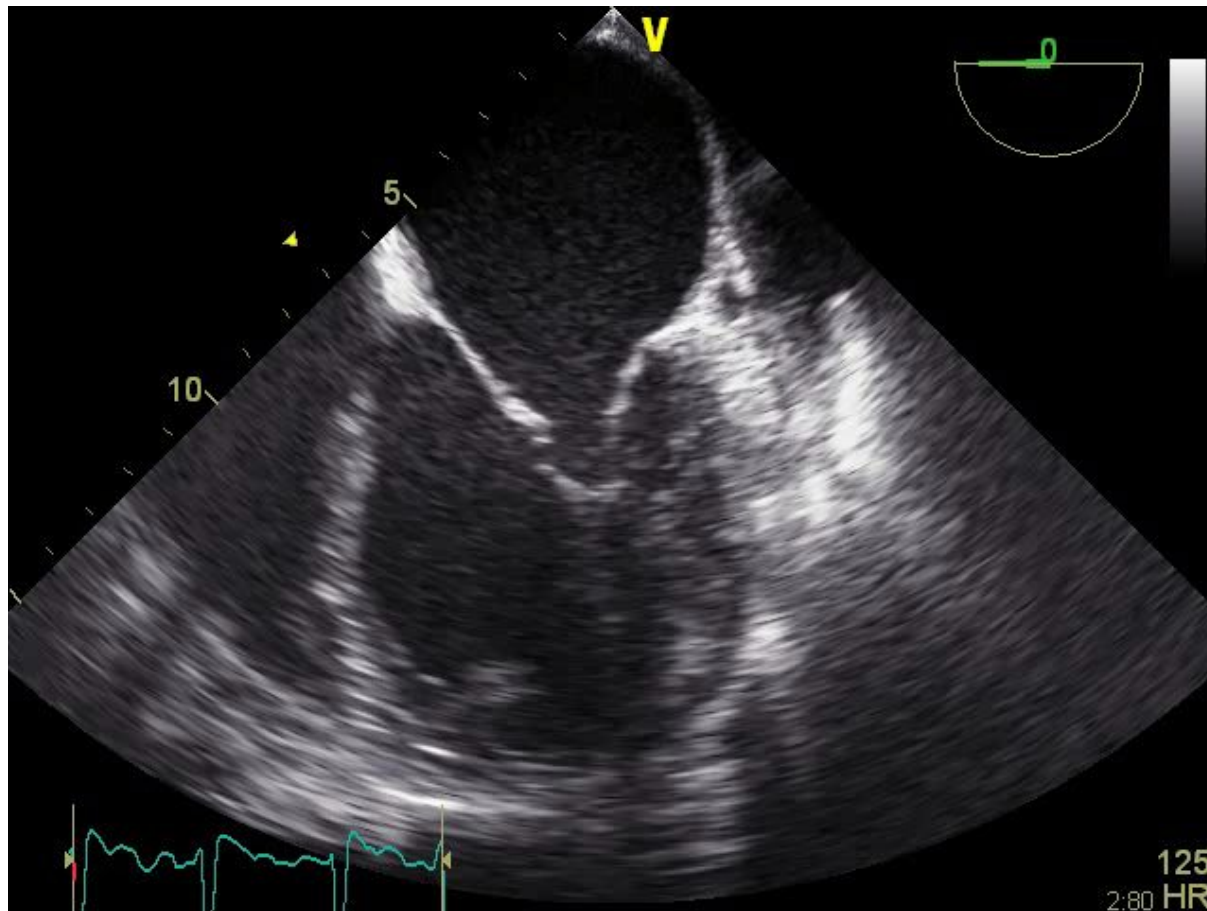
A: buikklachten eci, vermoeid, inspanningstolerantie ↓ (allang)

O: irregulair snel hartritme

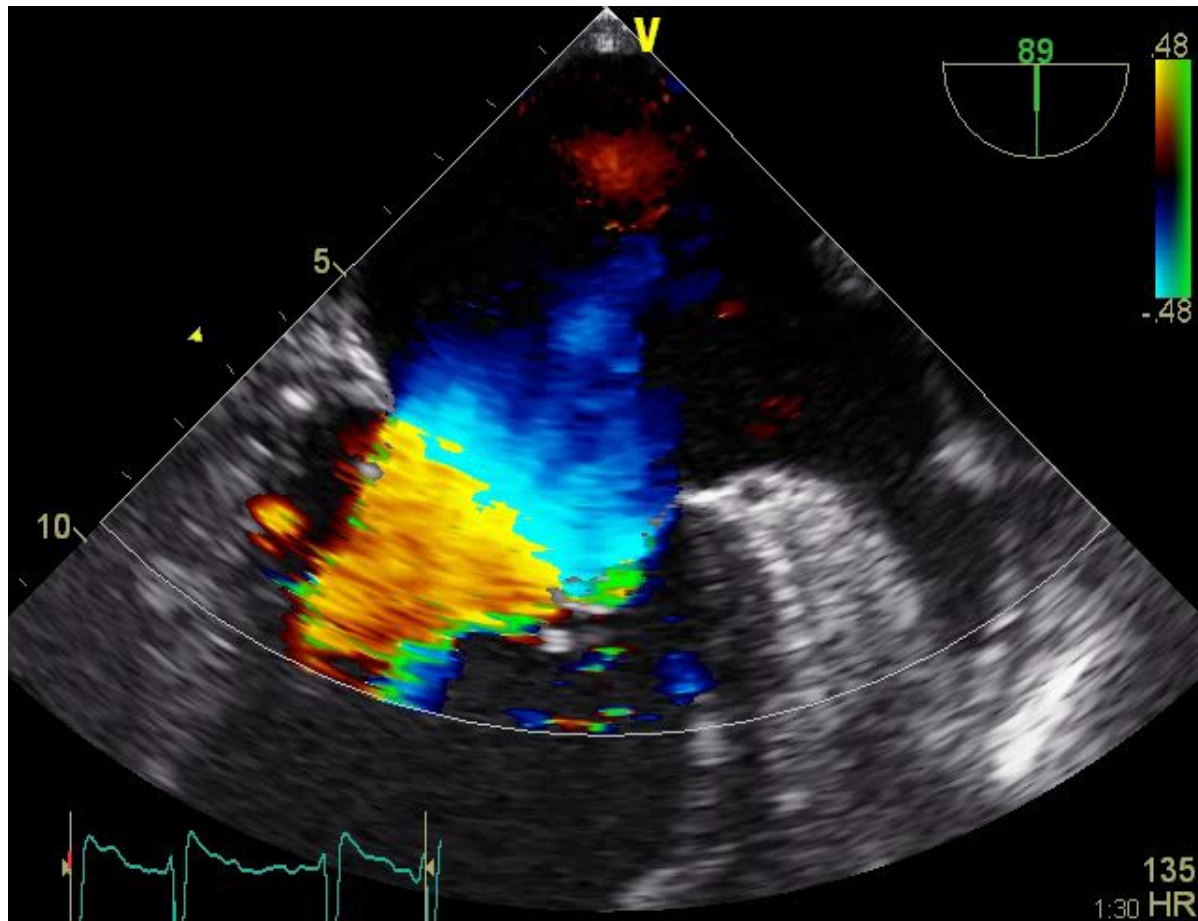
ECG: AF de novo, hoge VR

B: start noac, betablocker, verwezen naar cardioloog

Casus

Casus

Risico op iCVA inschatten

IA* indicatie om CHA₂DS₂-VASc te bepalen

CHA ₂ DS ₂ -VASc risk factor	Points
Congestive heart failure Signs/symptoms of heart failure or objective evidence of reduced left ventricular ejection fraction	+1
Hypertension Resting blood pressure >140/90 mmHg on at least two occasions or current antihypertensive treatment	+1
Age 75 years or older	+2
Diabetes mellitus Fasting glucose >125 mg/dL (7 mmol/L) or treatment with oral hypoglycaemic agent and/or insulin	+1
Previous stroke, transient ischaemic attack, or thromboembolism	+2
Vascular disease Previous myocardial infarction, peripheral artery disease, or aortic plaque	+1
Age 65–74 years	+1
Sex category (female)	+1

ADJUSTED STROKE RATE (% year)

0	1	0%
1	422	1,3%
2	1230	2,2%
3	1730	3,2%
4	1718	4,0%
5	1159	6,7%
6	679	9,8%
7	294	9,6%
8	82	6,7%
9	14	15,2%

Hasbled IIA indicatie om bloedingsrisico in te schatten

* ESC/EHRA/ESO/ACC/AHA

Antistolling wanneer en wat

Indicatie bij CHA₂DS₂-VASc man > 1 , vrouw >2

VKA risicoreductie stroke 66%, mortaliteit 25%

NOAC vs VKA

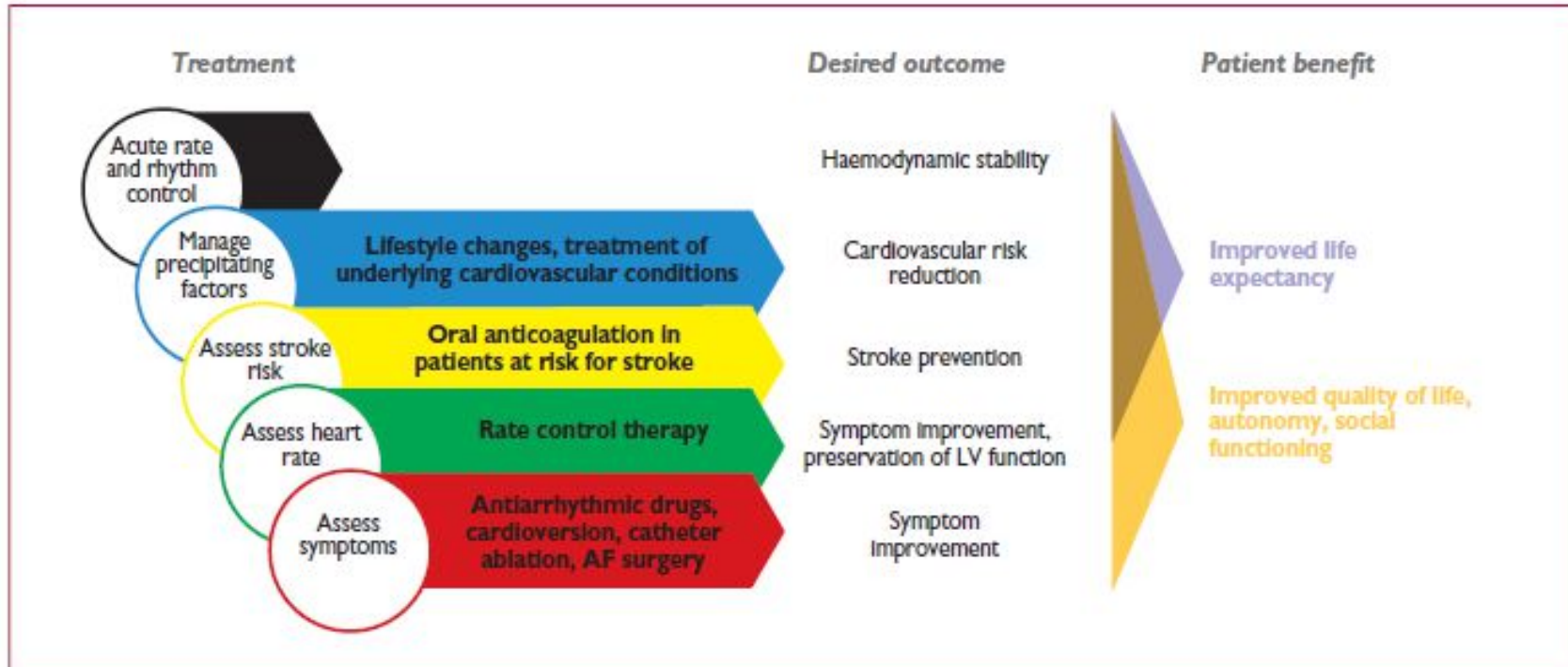
- niet slechter of beter dan VKA in voorkomen iCVA
- minder 'major' bloedingen, minder ICH, sommige meer GI
- sommige mortaliteitsreductie
- nierfunctie! CrCl < 30ml/min exclusie in studies

NOAC voorkeur bij AF de novo (IA*)

(Geen plaats voor trombocytenuitremmers (III))

* ESC/EHRA/ESO/ACC/AHA

Eerste contact (veelal dus huisarts)

AF = atrial fibrillation; LV = left ventricular.

Work-up

Stap 1 stabiel of niet

- Hypotensie, hoge ventrikelfrequentie, bradycard
- Ernstige symptomen, duizelig/collaps, AP, hartfalen

Stap 2 uitlokkende factoren / onderliggende CV ziekten

- TTE = IC indicatie, lab

Stap 3 inschatten risico iCVA en noodzaak antistolling

- CHA₂DS₂-VASc

Stap 4 hartfrequentie, rate control (duur!)

Stap 5 Symptomen beoordelen en besluit rhythm control

Rate vs rhythm control

Dokters vaak idee dat behoud sinusritme beter is

Studies geen verschil tussen rate of rhythm control

2 studies naar effect rhythm control op MACE lopen nog

Rhythm control als symptomatisch ondanks adequate rate control

Adequate rate control: ?

- Strict, < 80/min of 'lenient' < 110/min in rust
- RACE en AFFIRM: geen verschil in events, NYHA of hospitalisatie

Rate / rhythm control, waarmee?

Rate

- Betablockers, calciumantagonisten, digoxine, *amiodaron*
- Cave onderliggend hyperthyreoidie, anemie, infectie, LE, etc

Rhythm

- Acuut: ECV, flecaïnide (po/iv), ibutilide iv, amiodaron iv
- Chronisch: amiodaron, flecaïnide, sotalol, propafenon
- HIS ablatie + pacemaker
- Catheter ablatie (PAF 70%, persisterend 50% succes), huidige richtlijnen in selecte populatie 'first line' therapie IIA indicatie
- Chirurgisch

Wie?

“Review by an AF service, or at least referral to a cardiologist, will usually be required after the initial assessment to fully evaluate the effect of AF on cardiovascular health.”

Geïntegreerde AF aanpak minder hospitalisatie / mortaliteit

Cardioloog of AF specialist, ‘AF-poli’

Detectie bijkomende cv problematiek, adequate antistolling

Geïntegreerde aanpak

Patiënt

- Educatie: zelfmanagement (bv pill in the pocket)

Multidisciplinair team

- AF VPK, cardioloog
- Trombosedienst (FUP ook bij NOAC's, nierfunctie)
- Educatie

Huisarts

- Vertragen, antistolling indien nodig, urgente verwijzing?
- Lab (TSH, KNUK, BB, NTPRoBNP?), 1^e lijns echo?
- Cardioloog aanspreekpunt; Rx, CV ziekten / ablatie

Altijd naar de cardioloog?

Ja, direct of in latere fase:

- Instabiel → cardioloog
- < 48 uur: streef naar sinusritme → cardioloog
- Onderliggende pathologie: echocardiogram → cardioloog
- Rhythm control: medicamenteus / ablatie → cardioloog
- Bij persisterend hoge HR → cardioloog
- Bij peristerende klachten → cardioloog
- Antistolling: met name icm D(APT) → cardioloog